

В. В. ДУБ, Д. В. ГОРЕЛКОВ, В. М. ЧЕРВОНИЙ

УСТАТКУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.Н. КАРАЗІНА

В. В. Дуб, Д. В. Горелков, В. М. Червоний

УСТАТКУВАННЯ ЗАКЛАДІВ
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
ГОСПОДАРСТВА
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Київ — 2026

УДК 641.54:640.4:338.488.2(075.8)

Д 85

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна
(протокол № 28 від 27.10.2025р).*

Рецензенти:

Михайлов Валерій Михайлович — доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи — професор кафедри обладнання та інжинірингу переробних і харчових виробництв Держаного біотехнологічного університету;

Якименко-Терещенко Наталія Василівна — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

Самойчук Кирило Олегович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри обладнання переробних і харчових виробництв імені професора Ф.Ю. Ялпачика Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д. Моторного.

Дуб В. В., Горелков Д. В., Червоний В. М.

Д 85 Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства: навчальний посібник / В. В. Дуб, Д. В. Горелков, В. М. Червоний. Київ: Вид-во «SBA Print», 2026. 368 с.

ISBN 978-617-7594-41-2

У навчальному посібнику розглянуто теоретичні основи та практичні питання щодо класифікації, будови, принципів роботи обладнання закладів готельно-ресторанного господарства.

Навчальний посібник призначений для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг». Він також може бути корисним викладачам та широкому колу фахівців, які займаються експлуатацією та технічним обслуговуванням устаткування готельно-ресторанного господарства.

УДК 641.54:640.4:338.488.2(075.8)

ISBN 978-617-7594-41-2

© Дуб В. В., Горелков Д. В., Червоний В.М., 2026.
© Видавництво «SBA Print», 2026.

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА	6
Розділ 1. УСТАТКУВАННЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА (Дуб В.В.)	8
1.1 Класифікація устаткування готельного господарства та оснащення номерів і приміщень іншого призначення готелів	8
1.1.1 Класифікація устаткування готельного господарства	8
1.1.2 Оснащення номерів і приміщень іншого призначення готелів	10
1.1.2.1 Меблі	10
1.1.2.2 Телевізори	10
1.1.2.3 Електричні чайники	12
1.1.2.4 Готельні фени	14
1.1.2.5 Праски	17
1.2 Устаткування для клінінгу	21
1.2.1 Готельні візки	22
1.2.2 Пілососи	23
1.2.3 Машини для миття підлоги	26
1.2.4 Підмітальні машини	27
1.2.5 Мийки високого тиску	28
1.2.6 Ротори (натирачі підлоги)	29
1.2.7 Екстракційні машини	31
1.2.8 Пароочисники	32
1.3 Устаткування пралень та хімчисток	34
1.3.1 Умовні позначення способів догляду за речам.	34
1.3.2 Фактори, що впливають на якість прання	39
1.3.3 Пральні машини	41
1.3.4 Процес зневоднення та обладнання для його реалізації.	50
1.3.5 Процес прасування та обладнання для його реалізації.	53
1.3.6 Процес хімічного чищення та обладнання для його реалізації.	58
1.3.7 Процес аквачищення та обладнання для його реалізації	60
1.4 Оснащення перукарень та салонів краси	63
1.4.1 Обладнання для догляду за волоссям	64
1.4.2 Обладнання для догляду за шкірою обличчя та тіла	70
1.4.3 Обладнання для догляду за нігтями	73

1.5 Устаткування для організації дозвілля при готелях	76
1.5.1 Ігрове та паркове устаткування	76
1.5.2 Атракціони	77
1.5.3 Обладнання для більярду	85
1.5.4 Обладнання для боулінгу та кегельбану.	90
1.5.5 Обладнання для пейнтболу, страйкболу, лазертагу	94
1.6 Устаткування для послуг оздоровчого комплексу готелів	97
1.6.1 Обладнання для плавального басейну	97
1.6.2 Обладнання для сауни	102
1.6.3 Обладнання для тренажерного залу	106
1.6.3.1 Кардіотренажери.	107
1.6.3.2 Силові тренажери	113
1.6.4 Обладнання для солярію.	113
1.6.5 Обладнання для масажної.	115
1.7 Оснащення і організація драйв-сервісу	119
1.7.1 Класифікація транспортних засобів	120
1.7.2 Право на керування транспортними засобами	122
1.7.3 Характеристика та будова легкових автомобілів	123
1.7.4 Характеристика та будова автобусів	127
1.7.5 Характеристика та будова квадроциклів	130
Розділ 2. УСТАТКУВАННЯ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	134
2.1. Загальні відомості про устаткування ресторанного господарства та його класифікація (Горєлков Д.В., Червоний В.М.)	134
2.2. Механічне устаткування (Горєлков Д.В., Червоний В.М.)	137
2.2.1 Різальне та подрібнювальне устаткування.	137
2.2.2 Місильно-перемішувальне устаткування	161
2.2.3 Мийне та очищувальне устаткування.	173
2.2.4 Калібрувально-сортувальне устаткування	189
2.2.5 Універсальні кухонні машини	195
2.3. Теплове устаткування (Горєлков Д.В., Червоний В.М.).	200
2.3.1 Універсальні теплові апарати.	208
2.3.1.1 Плити	208
2.3.1.2 Параконвектомати	231
2.3.1.3 Мікрохвильові печі.	235
2.3.2 Варильне устаткування.	249
2.3.2.1 Стравоварильні котли.	249
2.3.2.2 Автоклави.	260
2.3.2.3 Пароварильні апарати.	262

2.3.2.4 Електроварки	264
2.3.2.5 Кавоварки	265
2.3.3 Устаткування для смаження їжі	268
2.3.3.1 Сквороди	268
2.3.3.2 Фритюрниці	277
2.3.3.3 Жарильні шафи та конвектомати	284
2.3.3.4 Інфрачервоні апарати	300
2.3.4 Допоміжні теплові апарати	316
2.3.4.1 Водонагрівачі та кип'ятильники	316
2.4. Холодильне устаткування (Дуб В.В.).. . . .	333
2.4.1 Способи отримання холоду.	334
2.4.2 Компресійна холодильна машина.	335
2.4.3 Класифікація торгового холодильного устаткування.	337
2.4.4 Холодильне обладнання для торгових залів.	338
2.4.5 Холодильне обладнання для складських, підсобних і виробничих приміщень.	340
2.4.6 Спеціалізоване холодильне обладнання.	342
2.5. Ваговимірювальне устаткування (Горєлков Д.В., Червоний В.М.).	353
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	368

П Е Р Е Д М О В А

Ефективна діяльність закладів готельно-ресторанного господарства базується на використанні сучасних технологій які реалізуються за допомогою різноманітного устаткування. Галузь готельно-ресторанного господарства характеризується суттєвими динамічними процесами спровокованими зовнішніми викликами сьогодення, внаслідок чого виникають зміни структурно-функціональних параметрів підприємств, збільшується асортимент продукції, розширюється номенклатура додаткових послуг, застосовуються інноваційні форми та методи обслуговування. Все вищезазначене вимагає наявності відповідного парку обладнання. Тому конкурентоспроможність закладів готельно-ресторанного господарства знаходиться у органічному взаємозв'язку з високою технічною обізнаністю працівників даної сфери.

Даний навчальний посібник забезпечує викладання і вивчення дисципліни «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства», яка є освітньою компонентою професійної підготовки. Матеріал навчального посібника містить інформацію з відкритих джерел.

Метою вивчення курсу є одержання знань щодо раціональної експлуатації, будови та принципів роботи устаткування, яке забезпечує реалізацію технологій закладів ресторанного господарства та закладів тимчасового розміщення.

Автори висловлюють глибоку подяку та вдячність рецензентам — доктору технічних наук, професору, Заслуженому діячу науки і техніки України, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки, проректору з наукової роботи, професору кафедри обладнання та інжинірингу переробних і харчових виробництв Держаного біотехнологічного університету *Михайлову Валерію Михайловичу*, доктору економічних наук, професору, завідувачу кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» *Якименко-Терещенко Наталії Василівні*, доктору технічних наук, професору, завідувачу кафедри обладнання переробних і харчових

виробництв імені професора Ф.Ю. Ялпачика Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д. Моторного *Самойчуку Кирилу Олександровичу* за цінні зауваження і рекомендації, які сприяли поліпшенню змісту даного навчального посібника.

Укладачі також просять направляти зауваження, пропозиції за електронною адресою: vvdub7@gmail.com або dmytrogorelkov@karazin.ua.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуць В. С. Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів : підручник / В. С. Гуць, О .А. Коваль, В. А. Русавська. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 568 с
2. Горелков Д.В. Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства. Практикум: навчально-методичний посібник / Д.В. Горелков, В.М. Червоний, І.В. Золотухіна. Харків: ХДУХТ, 2019. 173 с.
3. Доценко, В. Ф. Устаткування закладів ресторанного господарства : підручник / В. Ф. Доценко, В. О. Губеня . Київ : Кондор, 2016 . 636 с.
4. Доценко В.Ф., Губеня В.О., Лявинець Г.М. Конспект лекцій з дисципліни «Устаткування закладів ресторанного господарства», Частина II «Торгове і холодильне устаткування» для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.051701 «Харчові технології та інженерія» (Технологія харчування) та «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства» для студентів напряму підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» К.; НУХТ, 2012. 121 с.
5. Заплетніков І. М. Експлуатація і обслуговування технологічного обладнання харчових виробництв: навч. посібник / І. М. Заплетніков, В. Г. Мирончук, В. М. Кудрявцев. К. : Центр учбової літ-ри, 2012. 344 с.
6. Інжиніринг у ресторанному бізнесі : навч. посіб. / О.В. Кузьмін, О.В. Чемакіна, Л.М. Акімова [та ін.]. Херсон : Олді-плюс, 2019. 488 с.
7. Інжиніринг у ресторанному господарстві : навч. посібник / В.В. Дуб, О.Г. Терешкін, Д.В. Горелков. Х.: «Друкарня Мадрид», 2017. 176 с.
8. Монтаж, ремонт та експлуатація обладнання. Ч. І. Монтаж технологічного обладнання : [курс лекцій для студ. спец. «Обладнання переробних і харчових виробництв» спеціалізації «Обладнання виробництва з перероблення м'яса» денної та заочної форм навчання] / І. Г. Бабанов, В. М. Таран, С. Д. Беседа, О. І. Бабанова. К. : НУХТ, 2010. 118 с.
9. Устаткування підприємств харчування : практикум. Ч. 1. Механічне устаткування / Г.В. Дейниченко, Н.О. Афукова, Г.М. Постнов, В.М. Червоний [та ін.]. К. : ІНКОС, 2016. 308 с.
10. Устаткування підприємств харчування : практикум. Ч. 2. Теплове устаткування / Г.В. Дейниченко, Н.О. Афукова, Г.М. Постнов, В.М. Червоний [та ін.]. К. : ІНКОС, 2016. 384 с.